

Ophavsretslovens andre rettigheder (ophl kap 5)

Pensum: Immaterialret, 1. udg, Schovsbo og Rosenmeier

Indledning

Ophavsret til værker

Kravene i § 1 skal opfyldes.

- Litterære
- Kunstneriske
- Edb-programmer
- Originalitetskrav
 - ”Egen intellektuelle indsats”
 - Valgfrihed / kreativitet.
 - Mildt krav.

Beskyttelse af værker

Eneret / forbudsret - § 2

- Eksempelarfremstilling
- spredning
- visning
- offentlig fremførelse

Ideelle rettigheder - § 3

- Faderskabsretten
- Respektretten

Også ændringsbeskyttelse

- § 2, stk. 1 - ”ændret skikkelse”
- § 4, stk. 1 - ”bearbejder”

Naborettigheder

Fænomener der ikke er originale og der ikke nyder beskyttelse som værk.

Der kan være et beskyttelsesbehov.

Der kan være tale om implementering af EU-regler.

Udøvende kunstnere – § 65

Hvem er udøvende kunstner ?

Musikværker bliver ofte fremført af sangere og musikere, der ikke selv har skrevet musikken, men som dog ikke desto mindre sætter deres personlige præg på den på alle mulige måder.

Dramatiske værker og filmværker fremføres af **skuespillere**.

Dansere kan være et tredje eksempel

Betingelser for beskyttelse

Der er som udgangspunkt **ikke noget krav om originalitet**.

Dog beskytter § 65 kun *udøvende kunstners* fremførelser.

- Fremførelserne skal have en eller anden form for kunstnerisk præg.
- Mekanisk oplæsning beskyttes ikke.
 - Derimod kan en oplæsning hvor tonen hæves og sænkes på efter kunstners præg, godt beskyttes.
- Tekniske medhjælpere nyder heller ikke beskyttelse.

Der skal **fremføres et værk**

- Det er der fremføres skal således opfylde originalitetskravet.
- Er værkets beskyttelsestid udløbet er det dog stadig et værk.
- => Sportsfolk fremfører ikke et værk. Artister typisk heller ikke!

Grænsedragning til værksbeskyttelse

Udøvende kunstnere vil ofte kunne **tilføje eller ændre** noget i forbindelse med fremførelsen.

- Er tilføjelsen eller ændringen i sig selv original, vil der kunne nydes ophavsretlig beskyttelse, jf. § 2 eller § 4, stk. 1.

Beskyttelsens indhold

Ikke uden samtykke

- Optage fremførelsen på en indretning der kan gengive den.
- Gøre fremførelsen tilgængelig for almenheden.

Efterligninger?

- § 65 **beskytter ikke mod efterligninger**.
 - Man må altså godt eftergøre f.eks. en sanger (*sound alikes*)

Droit moral beskyttelse, jf. § 3.

- Faderskabsretten og respektretten skal overholdes.

Privat eksemplar fremstilling

- Det er tilladt at lave private / personlige kopier, jf. § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 5.

Citatret

- Der henvises til at også citatretten finder anvendelse, jf. § 22. Der skal ske behørig kildeangivelse, jf. § 11, stk. 2.

Beskyttelsen **varer i 50 år** fra fremførelsen, eller fra første udgivelse.

Beskyttelsen gælder ved siden af værksbeskyttelsen, jf. § 1.

- Både ophavsmanden til værket der fremføres skal samtykke, jf. § 2, og kunstneren, jf. § 65.

Lydoptagelser – tvangslicens

Lydoptagelser kan bruges i visse sammenhænge, jf. § 68.

Der skal betales et vederlag herfor.

Producentbeskyttelse – §§ 66 – 68

Hvem beskyttes ?

Ophavsretslovens §§ 66 og 67 giver en naboretlig beskyttelse til **producenter af lydindspilninger og filmindspilninger**.

Juridiske personer kan ligeledes nyde beskyttelse efter §§ 66, 67.

- Normalt kan kun fysiske personer nyde ophavsretlig beskyttelse.

Hvad beskyttes ?

Lydoptagelser, jf. § 66.

Levende billeder (Filmoptagelser), jf. § 67.

Betingelser for beskyttelse

Optagelsen skal ikke opfylde noget krav om originalitet, den skal blot *fikseres*.

- Man beskytter f.eks. indspilninger af ubeskyttede dyrestemmer efter § 66 og film taget med automatiske overvågningskameraer efter § 67 .

Hvis det man indspiller er involverer udøvende kunstnere, diverse værker osv. kan man kun råde kommercielt over sin optagelse efter samtykke fra samtlige ophavsmænd og udøvende kunstnere.

- Andre der vil sprede eksemplarer, skal derudover have samtykke fra producenten.

Beskyttelsens indhold

Beskyttelse mod at indspilningerne ”**eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden**” uden at man har givet lov til det.

Efterligninger

- Der er **ingen beskyttelse mod efterligninger**.
- Andre må altså efterligne, så længe der ikke sker en kopiering.

Beskyttelsen varer i 50 år fra optagelsestidspunktet eller udgivelsestidspunktet.

De sædvanlige indskrænkninger i forbindelse med privat og personligt brug finder anvendelse.

Tvangslicens i forhold til lyden – § 68

Man må bruge lyden i forbindelse med visse fremførelser, jf. § 68.

- Man skal bare betale vederlag.

Fribrugsreglerne i hhv. § 66, stk. 3 og § 67, stk. 3 giver ret til videresendelse i kabelanlæg og ved brug af radioanlæg.

- Skal ske uden ændringer, og samtidig med udsendelsen.

Fotografier – § 70

Sondringen mellem fotografisk værk og billede

Fotografier, der opfylder originalitetskravet, beskyttes som værker efter § 1.

- Det kan f.eks. være komposition, lysforhold, det rette tidspunkt o.l..

- Man kan også få beskyttelse, hvis man, efter at billedet er taget, efterbehandler det på en kreativ måde, dvs. f.eks. ved beskæring, retouchering, ændringer af kontrast m.m.
-
- Tilkommer den, der har truffet de kreative valg, da billedet skulle tages.

Alle fotografier er altid beskyttet efter § 70.

- Uanset om de opfylder originalitetskravet eller ej.
- Tilkommer den der trykkede på knappen.

Eksempel fra Morten Rosenmeiers "Ophavsret for begyndere", s. 188:

- En professionel fotograf, der skal tage et portrætbillede af en politiker, arrangerer på en kreativ måde, hvordan vedkommende skal sidde, og hvordan lyset skal være etc., men overlader det til sin assistent at trykke på knappen, når han får besked på det.
- Den professionelle fotograf har ophavsret til fotografiet, mens assistenten har beskyttelse efter § 70.
- Hvis man vil fremstille eksemplarer af fotografiet, skal man have tilladelse, dels fra den professionelle fotograf, dels fra assistenten.
- Desuden skal bestilleren af portrættet spørges, jf. § 60.
 - § 60 medfører ingen overgang af rettigheder, blot en begrænsning i ophavsmandens udøvelse.

Beskyttelsens indhold

Beskyttelsen svarer til § 2 og § 3

- Beskyttelsen dækker dog ikke "ændret skikkelse", jf. § 2, stk. 1, da der ikke er henvist hertil.

Beskyttelsen varer i 50 år fra udgangen af det år, hvor billedet blev fremstillet.

Ret til eget billede ?

Det er fast antaget at man har ret til den kommercielle værdi af sit eget billede.

- Således kan ens billede ikke bruges i reklamesammenhæng uden samtykke.
 - Buster-Larsen sagen

I øvrigt er det en noget broget sag, se disposition herom.

Enkeltbilleder fra film

Er beskyttet efter § 70.

Bestilte portrætter

Bestilte portrætter behandles ophavsretligt som anført ovenfor.

- Fotografen eller anden, kan opnå ophavsret til billedet, hvis han yder en original indsats.
- Ophavsmanden kan dog ikke udøve sine rettigheder uden samtykke fra bestilleren.
 - Bestilleren kan være en anden end den portrætterede.
 - § 60 medfører ingen overgang af rettigheder, blot en begrænsning i ophavsmandens udøvelse.

Kataloger, databaser og andre sammenstillinger – § 71

Beskyttelse som værk

Skal opfylde værkskravene i § 1. Herunder være menneskeskabt – art. 4.

Strukturen i databasen der kan beskyttes.

Er der tale om en samling af værker, skal ophavsretten til disse respekteres, jf. § 5.

Originalitetskravet

Databaser, som **på grund af udvælgelsen eller struktureringen af indholdet** udgør **ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse**, have ophavsretlig beskyttelse som sådan. - art. 3, stk. 1.

Der gælder ikke andre kriterier.

Sui generis beskyttelse

Baggrund

Økonomisk behov for beskyttelse!?

Nordisk katalog regel – ”større antal oplysninger”

Direktivet

- Formål
 - Harmonisering af forskellige regelsæt i europa.
 - Fremme databasevirksomhed i europa.

Hvad er en database så?

Implementeringsproblem

- Danmark har afviget fra den konkrete ordlyd af direktivet.
 - ”større antal oplysninger”
 - ”væsentlig investering”
- Direktivet
 - Kun ”væsentlig investering”

Problemstilling

- Hvorledes skal vi fortolke den danske regel, der efter sin ordlyd giver en bredere beskyttelse af databaser.
- Hvad forstås ved ”resultatet af en væsentlig investering”?
 - Direktivet: ”Når **indsamling, kontrol eller præsentation** af en databases indhold ud fra et kvalitativt eller kvantitativt synspunkt **er udtryk for en væsentlig investering**”

U 2006.1564 SH – **Home/Ofir** (afsagt af Claus, Claus og Claus ;-)

- Der er med direktivet tale om en totalharmonisering.
 - => Der må således ses fuldstændigt bort fra ”større antal oplysninger”.
- ”Væsentlig investering”
 - Skal være i fremskaffelsen af oplysninger, ikke i frembringelse.
 - På linie med ”*spin-off doktrinen*”
 - F.eks. internetavis er et biprodukt af papiravisen.
 - => ikke en database i direktivets forstand.
 - Kommer fra Fixtures-sagerne ved EF-domstolene.

U 2003.1063 SH – Newsbooster

- Afgørelsen er sandsynligvis forkert efter nygældende princippet.

Rettighedens indhold

Eksemplarfremstilling - ”udtræk”

- permanent eller midlertidig overførsel af **hele en databases indhold eller en væsentlig del deraf** til et andet medium på en hvilken som helst måde eller i en hvilken som helst form.

Tilgængeliggørelse - ”genanvendelse”

- **enhver form for tilgængeliggørelse for almenheden** af hele databasens indhold eller en væsentlig del deraf ved spredning af eksemplarer, udlejning, online-transmission eller på anden måde.

Offentligt udlån er ikke udtræk eller genanvendelse.

Konsumtion – § 19

§ 19, stk. 1 og 2 finder anvendelse.

Offentlig udlån er ikke ”udtræk” eller ”genanvendelse”, jf. direktivets art. 7, stk. 2.

Præceptiv

Fremstillereens ret kan ikke udvides ved aftale, jf. § 71, stk. 6.

Overdragelse

Der er tale om en formueret og den kan som sådan overdrages.

Kan overdrages, overføres eller gives i kontraktlig licens. art. 7, stk. 3.

- Underligt nok er der **ikke henvisning til § 53, stk. 1**, jf. § 71, stk. 5.

Varighed

15 år, jf. § 71, stk. 4.

- Fra fremstillingen.
- Eller fra første tilgængeliggørelse for almenheden.
 - Ved løbende opdatering af databasen, medfører dette at beskyttelsen løber indtil 15 år efter seneste opdatering.

Pressemeddelelser – § 72

§ 72 giver en 12-timers beskyttelse af pressemeddelelser fra udenlandske nyhedsbureauer og korrespondenter.

§ 72 betyder kort sagt, at nyhedsmedier, der betaler udenlandske nyhedsbureauer og korrespondenter for at få tilsendt pressemeddelelser, kan forbyde andre nyhedsmedier, der ikke abonnerer på pressemeddelelserne, at offentliggøre dem, før der er gået 12 timer.

Jf. Rosenmeier ”Ophavsret for begyndere”, s. 197.

Titelbeskyttelse – § 73

”Et litterært eller kunstnerisk værk må ikke gøres tilgængeligt for almenheden under en titel, et pseudonym eller et mærke, som er egnet til at fremkalde forveksling med et tidligere offentliggjort værk eller dets ophavsmand.”

Har en vis sammenhæng med kendetegnsretten. Jo større indarbejdelse der er sket, desto bedre beskyttelse.

Beskytter ikke mod at titlen bruges i anden sammenhæng.